

**РЕЙ БРЕДЪРИ
МОТЕЛЪТ
„БОГОВДЪХНОВЕНАТА
КОКОШКА“**

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Бе по време на Депресията, дълбоко в пустата душа на Депресията през 1932 г., когато пътувахме на запад с нашия буик модел 1928. Мама, татко, брат ми Скип и аз се натъкнахме на онова, което по-късно наричахме мотел „Боговдъхновената кокошка“.

Татко каза, че бил взет сякаш направо от Откровението. И както някой религиозен фанатик не може да говори за Бог, Времето и Вечността, без да размахва ръце и крака, така единствената странна кокошка в мотела не можеше да се сдържи да не изрича своите откровения, изписани върху яйца.

Едни същества имат едни дарби, други — други. Кокошките обаче са най-голямата безмозъчна загадка от всички. Особено онези, които мислят или интуитивно съчиняват послания, изписани с приятен калциев почерк върху черупките на яйцата, в които спят и потрепват техните потомци.

През онази дълга есен на 1932 г., докато помпахме гуми и опъвахме ремъци като изгубени жартиери по Шосе 66, и през ум не ни минаваше, че някъде там ни очаква мотелът и странната кокошка в него.

Между другото, семейството ни представляваше чудесно гнездо на дружелюбно презрение. Разгънали картите, двамата с брат ми се смятахме за къде-къде по-умни от татко, татко бе сигурен, че е по-умен от мама, а мама бе сигурна, че по всяко време може да свие спатиите на всички ни.

Така се стига до съвършенство.

Искам да кажа, че всяко семейство, в което съществува подходящо взаимно неуважение, може да се задържи заедно. Щом има за какво да се дърлят, хората продължават да се събират. Остани без това — и семейството се разпада.

Така всяка сутрин скачахме от леглата, изгарящи от нетърпение да чуем поредната тъпотия, казана на масата с прегорелия бекон и полусуровите бъркани яйца. Препечените филийки бяха прекалено тъмни или прекалено светли. Конфитюрът стигаше само за един човек. Или пък бе от онзи, който двама от четиримата не понасяха. Дайте ни звънци и щяхме да звъним при всички издънки. Ако татко кажеше, че все още расте, двамата със Скип тичахме да го премерим и да докажем, че през нощта се е смалил. Такъв е човекът. Такава е природата. Такова е семейството.

Та, както казах, пътувахме през Илинойс и се карахме сред ярките есенни листа. В Озарк спряхме престрелката за цели десет минути, за да се насладим на огнените багри. След това сред караници и разправии пресякохме Канзас и Оклахома и свихме по един черен път на дълга обиколка. Тук всеки можеше да възвеличава себе си и да обвинява другите за дупките по пътя, нечетливите знаци и неработещите спирачки на стария автомобил. Измъкнахме се от канавката и се стоварихме в големия двор сред група бунгала, които можеха да се наемат срещу долар на вечер. Преспяхме като убийци в засада недалеч от ръба на дълбока каменоломна, на чието дъно телата ни можеха да останат неоткрити години наред. През нощта брояхме капките дъжд, капещи през рехавия покрив, и крадахме одеялата на съседа.

Следващият ден бе още по-хубав. От дъжда попаднахме на 40-градусова жега, която направо ни изсмука. И това без да се броят шамарите, които татко раздаваше на Скип, но рикошетите попадаха в мен. По обед се потяхме от презрение един към друг и навлизахме в един доста префинен, макар и изтощен период на познати оскърбления. И тогава стигнахме птицефермата край Амарило, Тексас.

Моментално застанахме нащрек.

Защо ли?

Защото открихме, че изпречилите се на пътя ти кокошки биват изритвани по същия начин, по който се подритват членовете на семейството.

Видяхме как един старец — идваше към портата — ритна с усмивка един петел. Всички грейнахме. Той опря лакти на оградата и каза, че дава стаи под наем срещу петдесет цента на вечер. Цената беше поносима, защото миризмата не беше.

Татко изведнъж омекна и стана доброжелателен, сякаш мястото бе най-висша класа. Обърна шофьорското си кепе и измъкна от него половин долар на дребни монети.

Големите ни очаквания бяха напълно оправдани. Паянтовата стая, в която влязохме, бе направо страхотна. Всички пружини на матраците се впиваха в плътта ни. И не само това — цялото бунгало се тресеше непрекъснато като стар паралитик. Основите му още бяха в шок от хилядите зли нашественици, които бяха падали с викове върху пронизващите ги легла.

По миризмата можеше да се съди, че не един или двама диваци са пукнали направо тук. Вонеше на фалшива искреност и похот, маскирана като любов. Между дъските на пода подухваше вятър, носещ миризмата на пилета, по цели нощи тичащи като луди от диарията, предизвикана от кълването на съдържанието от ваната, капещо през фалшивия ориенталски линолеум.

Както и да е, след като се скрихме от слънцето и хапнахме тайно свинско с фасул, хляб и мас, двамата с брат ми намерихме наблизко едно пустинно поточе, застанахме от двете му страни и започнахме да се замеряме с камъни, за да се охладим. Вечерта отидохме в града, намерихме една мазна лъжица, разчетохме наплютото от мухите и се разправихме с щурците, които влизаха в кафенето с намерението да се гмурнат в супата ни. За десет цента гледахме гангстерски филм с Джеймс Кагни, след което тръгнахме обратно към пилешкото ранчо, доволни от цялата поразия и напълно забравили Голямата депресия.

В единайсет вечерта цял Тексас бе буден заради жегата. Стопанката, крехка жена, ерозирала едва ли не до кости, но запазила пламъче в хлътналите си очи, дойде да побъбри с нас за осемнайсетте милиона безработни, за това какво ли ще се случи после, къде отиваме и какво ли ще ни донесе следващата година.

Това бяха първите глътки прохлада. От утрешния ден подухна хладен вятър. Поуспокоихме се. Погледнах брат си, той погледна към мама, мама към татко. Бяхме семейство, няма значение какво, но семейство. И бяхме заедно, и отивахме нанякъде.

— Да видим... — Татко извади пътната карта, разгъна я и показа на стопанката начертания с червено мастило път, сякаш показваше границите на имението ни, сякаш знаехме какво ще правим дни занапред, как точно ще оцелеем, как ще се справим, къде ще отседнем, какво ще ядем и как ще спим гарантирано без сънища. — Утре — той показа с пожълтелите си от никотина пръст — ще бъдем в Тумбстоун. Вдругиден сме в Тусон, ще останем там и ще потърсим работа. Имаме достатъчно пари, за да изкараме две седмици — разбира се, стига да не харчим много. Ако няма работа, продължаваме към Сан Диего. Имам там братовчед, работи в митницата на доковете. Смятаме да поостанем една седмица, после три седмици в Лос Анджелис. Тогава ще имаме достатъчно пари да се върнем в Илинойс, където ще караме на помощи

за безработни. Пък кой знае, може и да си намеря отново работа в електрическата компания, от която ме уволниха преди половин година.

— Разбирам — каза стопанката.

И наистина разбираше. Защото всички осемнайсет милиона безработни бяха минали по този път и бяха спирали тук, отивайки нанякъде, където и да е, никъде, след което се връщаха към онова никъде, където и да е, и някъде, откъдето бяха тръгнали от самото начало.

— Каква работа търсите? — попита тя.

Това беше виц. Тя се усети веднага щом го каза. Татко се замисли и се разсмя. Мама се разсмя. Ние с брат ми се разсмахме. Всички се смеехме заедно.

Защото, разбира се, никой не питаше *каква* работа има; просто трябваше да се намери работа, работа без име, работа въобще, за да можеш да купуваш бензин, да храниш гърла, а може би от време на време да купуваш и сладолед. Кино? Полагаше се около веднъж месечно. Иначе двамата с брат ми се промъквахме в кинозалите през задните вратички, през мазето и оттам през оркестъра, или пък през пожарните изходи до балконите. Нищо не можеше да осуети съботните ни сеанси — освен Адолф Менжу.

Спряхме да се смеем. Стопанката усети, че е настъпил моментът да се направи нещо, излезе и след няколко минути се върна. Носеше две малки сиви картонени кутии. Държеше ги така, че отначало си помислихме, че вътре са семейните съкровища или прахта на някой любим чичо. Седна и сложи кутиите в скута си, закри ги с ръце. Изчака с присъщото ѝ чувство за драматичен ефект, което придобиват повечето хора, които трябва да представят бавно някои дребни и бързи събития, за да изглеждат къде-къде по-значителни.

Странно, но останахме трогнати от мълчанието на жената, от особеното чувство за загуба, изписано на лицето ѝ. Защото лицето ѝ отразяваше живот, състоящ се единствено от загуби. Лице, в което плачеха неродените ѝ деца. Или лице, в което родените деца бяха умрели, за да бъдат погребани не в земята, а в плътта ѝ. Или пък лице, в което децата се бяха родили, бяха пораснали и се бяха пръснали по света, но не пишеха нито ред. Лице, в което нейният живот, животът на съпруга ѝ и ранчото им се мъчеха да оцелеят — и успяваха по някакъв начин. Божият дъх заплашваше да издуха разсъдъка ѝ, но душата ѝ все

някак оставаше осветена, изпълнена с благоговение пред собственото си оцеляване.

Как да не обърнеш внимание на лице като това, изпълнено с толкова много загуба, но въпреки това намерило някаква надежда?

Стопанката внимателно държеше кутиите. Отвори малкия капак на първата.

И вътре в нея...

— Най-обикновено яйце — каза Скип.

— Погледни по-внимателно — каза тя.

И всички се вгледахме по-внимателно в бялото яйце, положено върху легло от памук.

— Еха! — тихо възкликна Скип.

— Да — прошепнах аз. — Еха.

В средата на яйцето, сякаш се беше напукало, се виждаше череп и рога на дългорого говедо.

Изображението бе фино и красиво, сякаш бижутер бе работил върху яйцето и по някакъв вълшебен начин бе накарал калция да се надигне, за да оформи черепа и рогата. Всяко момче би носило с гордост подобно нещо на конец около врата си или би го занесло в училище, за да се изфука пред приятелите си.

— Това яйце бе снесено с украшението си точно преди три дни — обясни стопанката.

Сърцата ни трепнаха. Отворихме уста.

— Това...

Тя затвори кутията. Кое то затвори устите ни. Пое дълбоко дъх, притвори очи и отвори капака на втората кутия.

— Обзалагам се, че знам какво... — възкликна Скип.

И беше прав.

Във втората кутия имаше друго бяло яйце върху памук.

— Ето — каза стопанката, която притежаваше мотела и птицефермата в центъра на земята под небето, отиващо зад хоризонта, зад който имаше земя и отново небе...

Всички се наведохме и присвихме очи.

Върху яйцето с калций бяха написани думи, сякаш нервната система на пиленцето, раздвигана от странните нощни разговори, които само то можеше да чуе, бе изписала черупката със спретнат почерк.

Думите, които видяхме върху яйцето, бяха следните:

СПИ СПОКОЙНО. СПОЛУКАТА Е БЛИЗКО.

Внезапно стана много тихо.

Вече бяхме започнали да разпитваме за първото яйце. Устата ни се отвори да попитат — как може такова мъничко пиленце да рисува по черупката? Да не би нещо да е подействало отвън на машинариите на кокошката? Нима Бог е използвал това мъничко и просто създание като гадателна дъска, върху която да рисува форми, възражения, разкрития?

Но при вида на второто яйце онемяхме и гледахме вцепенени.

СПИ СПОКОЙНО. СПОЛУКАТА Е БЛИЗКО.

Татко не можеше да откъсне очи от яйцето.

Никой от нас също.

Устните ни най-сетне се размърдаха, заповтаряха беззвучно думите.

Татко погледна стопанката. Тя отвърна на погледа му — спокойно, сигурно, открито като дългите горещи пусти и сухи равнини. Светлината на петдесет години разцъфтяваше и угасваше в очите ѝ. Тя нито се оплакваше, нито обясняваше. Просто бе намерила яйцето под кокошка. Ето го. Вижте го. Прочетете думите. После... моля ви... прочетете ги пак.

Вдишахме и издишахме.

Накрая татко бавно се обърна и се отдалечи. Спря при вратата и погледна назад, клепачите му замигаха бързо. Не вдигна ръка към очите си, но те бяха насълзени, блеснали и неспокойни. После излезе през вратата, слезе по стълбите и тръгна между старите бунгала, пъхнал ръце дълбоко в джобовете си.

Двамата с брат ми все още зяпахме яйцето. Стопанката внимателно затвори капака, стана и тръгна към вратата. Последвахме я мълчаливо.

Отвън намерихме татко да стои край оградата в последната жега на слънцето и първите лъчи на луната. Гледахме хилядите пилета, носени на вълни ту насам, ту натам, внезапно паникьосани от вятъра, стреснати от сянката на облак, кучешки лай от прерията или самотна кола по нагорещения асфалтов път.

— Ето там — каза стопанката. — Ето я и нея.

Сочеше морето щъкащи кокошки.

Видяхме хиляди блъскащи се птици, чухме хиляди птичи гласове.

— Ето я моята мъничка, моята безценна. Виждате ли я?

Ръката ѝ се движеше непрестанно, сочеше една-единствена кокошка сред десетте хиляди други. И някъде сред цялата суматоха...

— Не е ли *великолепна*? — рече стопанката.

Гледах, повдигах се на пръсти, примижавах. Взирах се трескаво.

— Ето! Мисля че... — извика брат ми.

— Бялата — поясни стопанката. — С червеникавите петънца.

Погледнах я. Лицето ѝ бе ведро. Тя познаваше кокошката си. Познаваше любимката си. Дори да не можехме да я различим, кокошката си беше там, също като света и небето — малък факт в нещо голямо.

— Там — каза брат ми и объркано млъкна. — Не, там. Не, чакай... ето *там*!

— Да — казах аз. — Виждам го.

— Я, дявол те взел!

— Я! — поправих се аз.

И за миг си помислих, че наистина виждам една кокошка сред многото, една великолепна птица, по-бяла от останалите, по-щастлива от останалите, по-бърза, по-игрива и някак стъпваща по-гордо. Сякаш морето от създания се бе разделило пред библейския ни поглед, за да ни покаже сред островните сенки на лунните лъчи по топлата трева една-единствена птица, замръзнала за миг, преди последното излайване и трясък от ауспуха на минаваща кола да я подплаши и смеси с останалите. Кокошката изчезна.

— *Видяхте* ли я? — попита стопанката, беше се хванала за оградата и търсеше изгубената си любов сред кокошето море.

— Да. — Не можех да видя лицето на баща ми, дали е сериозен, или се подсмивва тайничко. — Видях я.

Двамата с мама тръгнаха към бунгалото.

А ние със Скип и стопанката останахме още поне десетина минути при оградата, без да казваме нищо, без дори да сочим.

Стана време за сън.

Лежах с отворени очи до Скип. Спомнях си всички други нощи, когато татко и мама си говореха за разни възрастни неща и възрастни места, а ние обичахме да ги слушаме; мама питаше загрижено нещо, татко отговаряше категорично, много уверено, спокойно и тихо. Златно гърне, край на дъгата. Не вярвах на такива неща. Страна, в която от чешмите тече мед и мляко. И на това не вярвах. Бяхме пътували и видели прекалено много, за да вярвам... но...

Някой ден моят кораб ще пристигне...

В това вярвах.

Когато чувах татко да казва тези думи, очите ми се пълнеха със сълзи. Бях виждал такива кораби в езерото Мичиган, връщащи се в летните утрини от празненства, пълни с весели хора, с конфети и надути свирки. А в тайния ми сън, безброй нощи прожектиран на стената на стаята ми, на кея стояхме Мария Магдалина, татко, Скип и аз. И корабът бе огромен, бял като сняг, пълен с милионери на горните палуби, хвърлящи не конфети, а зелени пачки и златни монети, които се сипеха в звънък дъжд около нас, а ние скачахме да ги уловим, извъртахме се и охкахме, ударени от монети по ушите, или се смеехме, когато ни галеше банкнота...

Мама питаше. Татко отговаряше. И двамата със Скип отидохме заедно да чакаме на кея.

— Татко? — обадох се след дълго лежане в леглото. — Какво означава това?

— *Кое* какво означава? — попита татко от тъмното.

— Надписът върху яйцето. За Кораба ли става дума? Той ли е близко?

Последва дълго мълчание.

— Да — отвърна татко. — Точно това означава. А сега заспивай, Дъг.

— Да, сър.

И се обърнах със сълзи на очи.

Излязохме от Амарило в шест сутринта, за да изпреварим жегата. През първия час не казахме нито дума, защото още не се бяхме събудили, а през втория мълчахме, защото си мислехме за предишната вечер. Накрая кафето започна да съживява татко.

— Десет хиляди — каза той.

Изчакахме го да продължи и той го направи, като клатеше бавно глава.

— Десет хиляди безмозъчни кокошки. И на една от тях изведнъж ѝ скимва да ни напише бележка.

— Татко — рече мама.

И гласът ѝ питаше — Ти наистина ли *повярва*?

— Да, татко — обади се брат ми със същия тон, със същата доза заяждане.

— Има над какво да се замислиш. — Татко не откъсваше очи от пътя, караше леко, ръцете му не стискаха волана и уверено водеха малкия ни сал през пустинята. Отвъд хълма имаше друг хълм, а зад него друг, а *по-нататък*...?

Мама погледна татко в лицето и не ѝ даде сърце да му отвърне по обичайния начин. Извърна очи към пътя. Говореше толкова тихо, че едва я чухме.

— Как ли ще караме нататък?

Татко взе големия завой към Уайт Сандс, прочисти гърлото си, избърса предното стъкло и каза, припомняйки си думите:

— Спи спокойно. Сполуката е близко.

След още една миля отворих уста.

— Колко... въз. Колко ли... въз... колко ли струва такава яйце, татко?

— На подобни неща не можеш да сложиш цена — отвърна той, без да се обръща, просто продължаваше напред към хоризонта. — Не можеш да сложиш цена на яйце като това, снесено от боговдъхновена кокошка в мотел „Боговдъхновената кокошка“. Занапред ще наричаме това място точно така — мотел „Боговдъхновената кокошка“.

Пътувахме с четирийсет мили в час към жегата, прахта и деня след утрешния ден.

Брат ми не ме удари, аз не го фраснах — внимателно, тайничко, чак до обед, когато спряхме да полеем цветята край пътя.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.